

DE VERDWIJNING VAN DE NOTIE 'KOOPMAN': WELKE IMPACT HEEFT DIT OP DE COLLECTIEVE SCHULDENREGELING?

Januari 2018

Vanaf 1 mei 2018 zullen zelfstandigen die geen koopman zijn, niet langer toegang hebben tot de procedure van collectieve schuldenregeling. Zelfstandigen die wel koopman zijn, hadden hiertoe al geen toegang. Zij kunnen of moeten in geval van insolventie een beroep doen op de procedure van gerechtelijke reorganisatie of op de faillissementsprocedure.

1) Huidige situatie

Artikel 1675/2 van het Gerechtelijk Wetboek biedt natuurlijke personen die geen koopman zijn in de zin van artikel 1 van het Wetboek van koophandel, de mogelijkheid om een verzoek tot het verkrijgen van collectieve schuldenregeling in te dienen.

Artikel 1 van het Wetboek van koophandel definieert een koopman als iemand die daden uitoefent die bij de wet daden van koophandel worden genoemd en die daarvan, hoofdzakelijk of aanvullend, zijn gewoon beroep maakt. In artikel 2 wordt een opsomming van daden gegeven die daden van koophandel worden genoemd. Zo hebben met name vastgoedmakelaars, verzekeringsmakelaars en zelfstandige ambulanciers het statuut van koopman.

De volgende zelfstandigen worden dan weer niet als koopman aanzien: psychologen, kinesisten, vroedvrouwen, dierenartsen, architecten, apothekers en kinderoppassers.

Het hiervoor vermelde artikel van het Gerechtelijk Wetboek biedt een voormalig koopman echter wel de mogelijkheid om in twee gevallen een verzoek tot het verkrijgen van collectieve schuldenregeling in te dienen. Enerzijds omdat hij zijn handelsactiviteit (minimum 6 maanden eerder) heeft stopgezet en op voorwaarde dat hij dit kan aantonen (door bijvoorbeeld: schrapping van KBO-nummer, verkoop van de handelszaak, ontbinding van de handelshuurovereenkomst). Anderzijds omdat hij failliet werd verklaard en het faillissement intussen is gesloten.

De situatie van landbouwers is bijzonder omdat ze soms wel en soms niet als kooplieden worden beschouwd. Alles hangt af van hun activiteit, afhankelijk of die al dan niet als hoofdzakelijk commercieel wordt beschouwd.

2) Vanaf 1 mei 2018

Boek XX van het Wetboek van economisch recht treedt op die datum in werking. De noties koopman en geen-koopman verdwijnen en gaan op in de notie onderneming. Logischerwijze zou het Wetboek van koophandel moeten worden gewijzigd of is het zelfs gedoemd om te verdwijnen en zou artikel 1675/2 van het Gerechtelijk Wetboek moeten worden gewijzigd om met de notie onderneming rekening te houden.



Volgens het nieuwe artikel XX.1, § 1 van het WER is elke natuurlijke persoon die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent, een onderneming. De toepassings sfeer van deze wet is dus heel ruim: alle zelfstandige natuurlijke personen (kooplieden, ambachtslieden en vrije beroepen) in hoofd- of bijberoep worden als ondernemingen beschouwd.

Conclusie

Voor zelfstandigen die voor 1 mei 2018 tot de procedure van collectieve schuldenregeling worden toegelaten, verandert er niets. Zij blijven van de procedure genieten. Voor de anderen zal het te laat zijn: voor hen is de toegang tot collectieve schuldenregeling voortaan onmogelijk. Boek XX van het WER zal nieuwe mogelijkheden bieden voor zelfstandige werknemers die het slachtoffer van insolventie worden (voorlopige maatregelen: benoeming van een gerechtsmandataris, van een bedrijfsbemiddelaar, benoeming van een voorlopige bewindvoerder, voor het faillissement van de schuldenaar, nieuwe mogelijkheden om het beheer van het vermogen van de onderneming aan de schuldenaar te onttrekken).